

66886 - Oruç fidyesini almaya hakkı olan yoksul kimdir? Ne verilir? Ne kadar verilir?

Soru

Oruç fidyesi verilecek yoksulun ergenlik çağına ermiş olması şart mı? Otuz yoksulu yedirmek istediğimizde yoksulların çocukları bu sayının içinde sayılır mı? Yiyecek yerine para vermek geçerli mi? Yemek nasıl hesaplanır?

Detaylı cevap

Birincisi:

Ramazan ayında oruç tutmaya gücü olan kimse, şer'i bir mazeret olmaksızın oruç yemesi caiz değildir. Ayrıca şer'i bir ruhsata istinaden oruç yiyen herkesin oruç yediği güne karşılık yemek yedirmesi gerekmiyor. Ancak yemek yedirmek, sadece kronik ve iyileşmeyen hastalar ve yaşlılar için geçerlidir. Yüce Allah şöyle buyurdu: “..Oruca gücü yetmeyenler ise bir yoksul doyumu fidye verir..” (Bakara/184)

İbn Abbas'tan rivayet edildiğine göre şöyle dedi: “Bu ayet mensuh (hükmü kaldırılmış) değildir. Ayetten maksat oruç tutmaya gücü olmayan yaşlı adam ve yaşlı kadındır. Tutamadıkları her bir gün için bir yoksulu yedirirler” (Buhari 4505)

İyileşme ümidi olmayan hasta, oruç tutamayan yaşlı hükmündedir.

İbn Kudame Rahimehullah şöyle dedi:

“İyileşme ümidi olmayan hasta, orucunu yer ve her gün için bir yoksulu yedirir. Çünkü O, oruç tutamayan yaşlı hükmündedir. (el Muğni 4/396)

İkincisi:

Söz konusu yoksulun ergenlik çağına ermiş olması şart değildir. İmamların görüş birliğine göre yemek yiyebilen küçük yaşta olan yoksula da fidye verilebilir. Ancak anne sütüyle

beslenen bebekler konusunda farklı görüş bulunmaktadır. Şafii, Hanefi ve Hanbeli başta olmak üzere alimlerin cumhuruna göre bebeklere de caizdir. Çünkü yoksul olması itibarıyla ayetin genel anlamına girmektedir. Maliki mezhebine göre süt emen bebeklere verilmez ancak süttten kesilen bebeklere verilebilir. İbn Kudame Rahimehullah bu görüşe katılmıştır.

(el Muğni 13/508, el İnsaf 23/342, el Mevsua el Fıkhiye 35/101-103)

Üçüncüsü:

Yoksulun eşi, çocukları ve bakmakla yükümlü olduğu kişiler; muhtaç oldukları takdirde yoksul sayısının içine girerler. Bu nedenle yoksula zekat verildiğinde kendisine ve ailesine yetecek kadar zekat verilir.

El Ravdul el murabba 3/311 şöyle dedi: “Fakirler ve yoksullar, kendilerine ve ailelerine yetecek kadar verilir”

Dördüncüsü:

Verilecek yiyeceğin türü ve miktarı: Yoksula memleketin azık olarak kabul edilen yiyeceklerden yarım sa’ (yaklaşık bir buçuk kilo) verilir. Yiyecek pirinç, hurma vb. gıdalardan verilebilir. Bununla birlikte et de verilirse daha iyi olur.

İmam Buhari muallak olarak fakat kesin bir ifadeyle şöyle rivayet etmiştir: “Enes Radiyallahu anhu yaşlanıp oruç tutamaz duruma geldiğinde orucu yer, tutamadığı her bir gün için bir yoksula ekmek ve et yedirir.”

Yiyeceğin parasal karşılığını vermek caiz değildir.

Şeyh Salih el Fevzan şöyle dedi:

Fidye yemeği, parayla ödenmez. Fidye ancak memleketin azık yiyeceklerden verilir. Böylece memleketin azık yiyeceklerinden yarım sa’ verilir. Yarım sa’, bir buçuk kiloya tekabül eder.

Bunun üzerine her gün için belirlenen miktarda yiyecek verilecek bunun parasal değeri verilmez. Yüce Allah şöyle buyurdu: “..Oruca gücü yetmeyenler ise bir yoksul doyumu fidye verir..” (Bakara/184) ayet açıkça yiyecek olarak belirtmiştir.

(el munteka min fetava şeyh salih el fevzan 3/140)

Daha detaylı bilgi için ([39234](#)) nolu sorunun cevabına bakınız.

En iyisini Allah bilir.